V L A A M S P A R L E M E N T

stuk **319** (2009-2010) – Nr. 1
ingediend op 12 januari 2010 (2009-2010)

Voorstel van resolutie

van de heren Wim Wienen en Johan Deckmyn

betreffende de behandeling van Vlaamse politieke partijen op de openbare omroep VRT

verzendcode: CUL

TOELICHTING

In 2001 zag de beruchte interne nota 'De VRT en de democratische samenleving' het licht. In die nota staat: "De algemene richtlijn moet duidelijk zijn: het Blok is […] geen politieke partij als een andere." en "Er moet dus bijzonder omzichtig worden omgesprongen met het aan het woord laten van vertegenwoordigers van het Vlaams Blok […]. Dit betekent dat het verantwoord is dat vertegenwoordigers van het Vlaams Blok niet aan bod komen in bepaalde politieke debatten en politieke – inclusief parlementaire – verslagen.".

Het is duidelijk dat de bovengenoemde nota tegen het toenmalige Vlaams Blok gericht was. Door het toepassen van de richtlijnen in die nota wordt de decretaal verplichte neutraliteit van de openbare omroep met voeten getreden. De scheeftrekking in de aanwezigheid van het toenmalige Vlaams Blok, nu Vlaams Belang, in VRT-programma's – die trouwens in verschillende studies bewezen wordt – werd daarmee in een nota zogenaamd gerechtvaardigd.

In de eerste helft van 2005 werd de nota 'De VRT en de democratische samenleving' bijgewerkt. Vlaams Blok werd Vlaams Belang, maar de nota werd vooral nog verstrakt. Zo wordt het onmogelijk voor VRT-journalisten om nog langer buiten de diensturen debatten te modereren zonder de uitdrukkelijke toestemming van het "college van hoofdredacteurs van de VRT". Eveneens zal het niet langer één enkele eindredacteur zijn die kan beslissen over het al dan niet uitnodigen van een woordvoerder van het Vlaams Belang in een duidingprogramma op de openbare omroep. Vanaf nu zullen het college van hoofdredacteurs van de VRT, de chef binnenland van de VRT-nieuwsredactie en de eindredacteur daarover hun zegen moeten geven. Dat alles heeft klaarblijkelijk te maken met het feit dat sommige journalisten van de openbare omroep in het openbaar duidelijk te kennen hebben gegeven dat het Vlaams Belang een mediatieke behandeling verdient die vergelijkbaar is met die van de andere Vlaamse partijen.

Een en ander maakt duidelijk dat het de bedoeling is om het Vlaams Belang zo veel mogelijk van het VRT-scherm te weren.

Nochtans behoort de verplichting tot onpartijdigheid en onafhankelijkheid van een openbare omroep niet enkel tot de fundamenteel democratische beginselen, de onpartijdigheid is ook decretaal vastgelegd en ook in de rechtsleer ter zake wordt er ruim aandacht aan besteed.

Die aandacht voor onpartijdigheid en onafhankelijkheid is altijd in de wet- en decreetgeving inzake de openbare omroep aan bod gekomen. Al in de wet van 18 juni 1930 waardoor het NIR werd opgericht, stond in artikel 3: "De inlichtingen van het instituut geschieden in een geest van volstrekte onpartijdigheid.".

In artikel 2, §1, van de wet van 18 mei 1960 over de BRT lezen we een soortgelijke zinsnede: "De nieuwsuitzendingen worden in een geest van strenge objectiviteit en zonder enige voorafgaande censuur van de regering gehouden.".

In de loop der jaren zal de term 'onpartijdigheid' vervangen worden door de term 'objectiviteit', onder meer onder impuls van voormalig minister Harmel. Die wees erop dat objectiviteit niet gegarandeerd wordt door de afwezigheid van ideologische strekkingen in de betreffende instituten maar, integendeel, door de aanwezigheid van verschillende strekkingen naar verhouding van hun electorale macht.

Wanneer de bevoegdheid over de omroepmateries in 1970 overgeheveld wordt naar de toenmalige cultuurgemeenschappen, vinden we opnieuw duidelijke verwijzingen naar die

objectiviteit terug. In het decreet houdende oprichting van de BRT van 19 december 1979 stelt artikel 23, §1: "De nieuwsuitzendingen worden in een geest van strenge objectiviteit en zonder voorafgaande censuur van de regering gehouden. Ook voor de mededelingen en programma's met een algemeen informatief karakter is eenzelfde geest van objectiviteit vereist en geldt hetzelfde verbod van voorafgaande censuur vanwege de regering.".

In het decreet van 27 maart 2009 betreffende de radio-omroep en de televisie stelt artikel 3, §2, dat de "programma's van de VRT moeten bijdragen tot een onafhankelijke, objectieve en pluralistische opinievorming in Vlaanderen". In artikel 39 staat: "In de programma's wordt elke vorm van discriminatie geweerd. Het programma-aanbod verloopt zo dat het geen aanleiding geeft tot discriminatie tussen de verschillende ideologische of filosofische strekkingen. De informatieprogramma's, de mededelingen en de programma's met een algemeen informatieve inslag, en alle informatieve programmaonderdelen worden in een geest van politieke en ideologische onpartijdigheid verzorgd. Dit artikel is eveneens van toepassing op teletekst.".

De rechtsleer ter zake merkt op dat discriminatie van een of andere partij op de openbare omroep in strijd is met de wettelijke bepalingen. Ook de huidige beheersovereenkomst tussen de VRT en de Vlaamse Gemeenschap 2007-2011 vermeldt (blz. 18): "De informatieprogramma's, de mededelingen en de programma's met een algemeen informatieve inslag en alle informatieve programmaonderdelen dienen onpartijdig en waarheidsgetrouw te zijn.".

Daarenboven beschikken de verschillende redacties over specifieke deontologische codes. Voor de Vlaamse journalisten zijn vooral de 'Verklaring der rechten en plichten van de journalist' en de 'Code van journalistieke beginselen' van belang. Die laatste code werd in 1982 aangenomen door de Algemene Vereniging van Beroepsjournalisten in België (AVBB), de Belgische Vereniging van Dagbladuitgevers (BVDU) en de Federatie van Belgische Magazines (FEBELMA). Daarin staat letterlijk: "De feiten moeten onpartijdig verzameld en weergegeven worden.", "Het onderscheid tussen de weergave van de feiten en de commentaren moet duidelijk merkbaar zijn." en "De pers erkent en respecteert de vrijheid van opinie, zij verdedigt de vrijheid van publicatie van verschillende standpunten. Zij kant zich tegen elke vorm van discriminatie op grond van geslacht, ras, nationaliteit, godsdienst, ideologie, volk, cultuur, klasse of overtuiging in de mate dat de alzo beleden overtuigingen niet in conflict komen met het respect voor de fundamentele rechten van de menselijke persoon.". Aangezien het Europees Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden uitdrukkelijk in de statuten van het Vlaams Belang ingeschreven staat, kan dit laatste citaat uit de 'Code van journalistieke beginselen' geenszins een reden zijn om op de openbare omroep over te gaan tot een apartheidsbehandeling van het Vlaams Belang. Ter zake zou het dus niet onnuttig zijn dat de VRT-journalisten de 'Code van journalistieke beginselen' uitdrukkelijk zouden onderschrijven.

Dat de bovengenoemde nota nog steeds actueel is, bleek in 2007. Op 26 juni 2007 werd de VRT door de Vlaamse Regulator voor de Media (VRM) veroordeeld wegens het weren van het Vlaams Belang in twee debatprogramma's. De VRM stelde in zijn beslissing letterlijk: "De VRT is dus de verplichtingen van niet-discriminatie en van politieke en ideologische onpartijdigheid, voortvloeiend uit artikel 111bis (sic) van het Mediadecreet, niet nagekomen.".

De VRT ging tegen de beslissing in beroep bij de Raad van State, maar kreeg daar op 25 juni 2009 nul op het rekest. De Raad van State had het in zijn arrest zelfs over "kiezersbedrog vanwege de VRT".

Beide uitspraken en motiveringen van zowel de Vlaamse Regulator voor de Media als de Raad van State maken duidelijk dat ook de beruchte nota 'De VRT en de democrati-

sche samenleving' geenszins beantwoordt aan de decretale verplichtingen van de openbare omroep. Meer zelfs, de nota gaat er diametraal tegen in.

In verschillende media-interviews gaf VRT-hoofdredacteur duiding, Kris Hoflack, openlijk toe dat de VRT het Vlaams Belang ongelijk behandelt in vergelijking met andere politieke partijen in Vlaanderen. Hij stelde dat de houding ten gronde ten overstaan van het Vlaams Belang bij de VRT niet zou veranderen, maar dat men voorzichtiger zou worden naar aanleiding van de beslissing van de Vlaamse Regulator voor de Media. Meer nog, in een interview liet hij zelfs blijken dat de strijd tegen de oppositiepartij Vlaams Belang bij de VRT zowat deel uitmaakt van de bedrijfscultuur.

Rekening houdend met de decretale verplichtingen van de openbare omroep en de rechtsleer ter zake, rekening houdend met de 'Code van de journalistieke beginselen' en gelet op de beslissing van de Vlaamse Regulator voor de Media en het arrest van de Raad van State, is de behandeling van bepaalde politieke partijen volgens de richtlijnen, vervat in de interne VRT-nota 'De VRT en de democratische samenleving', volstrekt onaanvaardbaar.

Wim WIENEN

Johan DECKMYN

VOORSTEL VAN RESOLUTIE

Het Vlaams Parlement,

– gelet op het decreet van 27 maart 2009 betreffende de radio-omroep en de televisie, meer bepaald artikel 6, §2, en artikel 39;

– gelet op de beheersovereenkomst tussen de VRT en de Vlaamse Gemeenschap 2007-2011, meer bepaald bladzijde 18;

– gelet op de deontologische codes voor journalisten en meer bepaald de 'Code van journalistieke beginselen' (artikel 2, 3 en 4);

– gelet op de beslissing 2007/0032 van 26 juni 2007 van de Vlaamse Regulator voor de Media;

– gelet op het arrest nr. 194.650 van 25 juni 2009 van de Raad van State;

– gelet op de interne VRT-nota 'De VRT en de democratische samenleving' waarin uitdrukkelijk en meermaals wordt gesteld dat het Vlaams Blok, nu het Vlaams Belang, op een andere wijze behandeld moet worden dan de andere Vlaamse politieke partijen, vertegenwoordigd in het Vlaams Parlement;

– overwegende dat verscheidene studies hebben aangetoond dat voorheen het Vlaams Blok, nu Vlaams Belang, op de openbare omroep gediscrimineerd wordt en dat er een scheeftrekking is tussen de verhoudingsgewijze aanwezigheid in de programma's op de VRT van woordvoerders van het Vlaams Belang en die van andere partijen enerzijds en de getalsterkte van de vertegenwoordigers van die partijen in het Vlaams Parlement anderzijds;

– overwegende dat VRT-journalisten en programmamakers al in het openbaar hebben toegegeven dat voorheen het Vlaams Blok, nu het Vlaams Belang, op de openbare omroep gediscrimineerd wordt;

– vraagt de Vlaamse Regering:
  1° de openbare omroep te verplichten zich te schikken naar de decretaal verplichte neutraliteit en objectiviteit inzake politieke berichtgeving, tevens bevestigd in een beslissing van de Vlaamse Regulator voor de Media en in een arrest van de Raad van State, en aldus bepaalde in het Vlaams Parlement vertegenwoordigde partijen niet te discrimineren wat hun aanwezigheid in het nieuws en in informatieve programma's betreft;
  2° er bij de VRT op aan te dringen dat er inzake de aanwezigheid van vertegenwoordigers van politieke partijen in het nieuws en in informatieve programma's geen discrepantie ontstaat met hun getalsterkte in het op dat moment verkozen Vlaams Parlement;
  3° alle journalisten van de openbare omroep of degenen die er opdrachten voor verrichten, te verplichten de 'Code van journalistieke beginselen' onder meer aangenomen door de Algemene Vereniging van Beroepsjournalisten in België, expliciet te onderschrijven;
  4° de journalisten van de VRT te verplichten hun redactiestatuut letterlijk na te leven zonder enige inmenging van het bestuur van de openbare omroep;
  5° de nota 'De VRT en de democratische samenleving' die duidelijk in strijd is met de vigerende regelgeving, niet langer toe te passen.

Wim WIENEN

Johan DECKMYN